

İİV-infeksiyası və hamiləlik

Hər bir hamilə qadın özünün və gələcək
övladının sağlamlığına diqqətlə yanaşmalıdır.

İİV-infeksiyası

İnsanın immunçatışmazlığı virusu tərəfindən törədilən, immun sistemin spesifik zədələnməsi ilə xarakterizə olunan, **Qazanılmış İmmun Çatışmazlığı Sindromuna** (QİÇS) gətirib çıxaran xəstəlikdir.

İİV immun sistemini zədələdikdə insan müxtəlif infeksiyalara (məs; vərəm, göbələk, hətta ümumi respirator virus infeksiyalara) müqavimət göstərə bilmir.

Buna görə də İİV/QİÇS-lə mübarizədə virusun başqalarına ötürülməsinin qarşısının alınması profilaktikanın əsas məqsədidir.

İİV-in ilk əlamətləri aşağıdakılardır:

- ↪ qızdırma
- ↪ dəri və selikli qişada səpgilər
- ↪ limfa düyünlərinin böyüməsi və/və ya ağrılı olması
- ↪ öskürək, rinit, faringit
- ↪ çəkinin azalması
- ↪ davamlı və ya vaxtaşırı diareya (ishal)
- ↪ qaraciyər və dalağın ölçülərinin böyüməsi

Yuxarıdakı əlamətlər olmadan, gizli mərhələ başlayır. Bu dövrdə yanaşı gədən xəstəliklər meydana çıxır: angina, pnevmoniya, herpes, göbələk infeksiyaları, bağırsaq infeksiyaları və onkoloji xəstəliklər.

İİV infeksiyasının risk faktorları:

- ↪ inyeksion narkotik istifadə
- ↪ İİV-ə yoluxmuş insanla qorunmamış cinsi əlaqə
- ↪ steril olmayan tibbi avadanlıq və alətlər
- ↪ müntəzəm qanköçürmə, hemodializ əməliyyatı
- ↪ yoxlanılmamış qanın köçürülməsi
- ↪ İİV infeksiyalı ananın hamiləliyi

İİV-ə bu yolla yoluxmaq mümkün deyil:

- ✦ əl verib salamlamaq
- ✦ qucaqlaşmaq
- ✦ adi öpüşmək
- ✦ öskürmək
- ✦ asqırmaq
- ✦ ümumi telefondan istifadə etmək
- ✦ xəstəxanaya getmək
- ✦ qapıları açıb-örtmək
- ✦ birgə yemək yemək
- ✦ eyni qab-qacaqdan istifadə etmək
- ✦ tualet və duşdan istifadə etmək
- ✦ ümumi hovuzda çimmək
- ✦ ağcaqanad və başqa həşəratların dişləməsi ilə

İİV-in anadan uşağa ötürülməsi
doğuş vaxtı və ya doğuşdan əvvəl və
sonra baş verə bilər.

Körpənin İİV infeksiyasına yoluxması bu hallarda mümkündür:

- ↪ hamiləlik zamanı cift vasitəsi ilə
- ↪ dölyanı sular vasitəsilə və ya ehtiyatsız müayinə aparıldığı zaman
- ↪ doğuş vaxtı uşaq ananın qanını və ya uşaqılıq yolu ifrazatını udarsa
- ↪ ciftin vaxtından əvvəl uşaqılıqdan ayrılması və uşağın dəri səthinin zədələnməsinə gətirib çıxaran hər bir müdaxilə (məs; mamalıq maşaları və s.) olduqda
- ↪ İİV infeksiyalı ana körpəsini əmizdirdikdə (heç bir halda buna yol vermək olmaz!)

Əgər anada:

- ↪ İİV-in əlamətləri varsa
- ↪ immun sistemi zəifləmişsə
- ↪ cinsi yolla yoluxan infeksiyalar varsa (xlamidioz və s.)
- ↪ doğuş vaxtından əvvəl başlayıbsa
- ↪ hamiləlik və ya doğuş zamanı müalicə aparılmayıbsa

Qadının İİV-ə yoluxması hamiləlik vaxtı baş veribsə, uşağın İİV-ə yoluxma riski arta bilər.

İİV-in anadan uşağa ötürülməsinin profilaktikası

Uşağın İİV-ə yoluxma riskini azaltmaq üçün vacib göstərişlər:

- ↪ anaya hamiləlik və doğuş zamanı, uşağa isə doğuşdan dərhal sonra antiretrovirus preparatlar təyin etmək körpənin ananın qanı ilə kontaktını (təması) azaltmaq üçün həkimlə birgə doğuşun növünü seçmək (təbii doğuş və ya Keysəriyyə əməliyyatı)
- ↪ dölyanı maye axdıqdan sonra, uşağın bətnə qalma müddətini azaltmaq
- ↪ ana südünün əvəzinə uşağa süni qidalar vermək

Bu kompleks tədbirlər virusun uşağa ötürülmə riskini xeyli aşağı sala bilər.

**Hamilələrin qadın
məsləhətxanalarına
ilk müraciətləri
zamanı**

İİV-ə müayinə,
hamiləliyin əvvəlində
və 30-cu həftəsində
aparılır.

İİV infeksiyası aşkar
olunan hamilə
qadınlarda həmçinin
cinsi yolla yoluxan
infeksiyalar, C və B
viruslu hepatitlər də
yoxlanılır.

Bu müayinələr
hamiləliyin erkən
dövründə aparılır və
hamiləliyin
28 həftəsində
təkrar olunur.

Məsləhətvermə və
müayinə məxfilik
prinsiplərinə uyğun
olaraq aparılır.

İİV-ə yoluxmuş qadın

ginekoloqla yanaşı, QİÇS mərkəzinin mütəxəssisinin müayinəsindən də vaxtaşırı keçməlidir. Müalicə antiretrovirus preparatlarla aparılır. Bu dərmanlar virusu orqanizmdən tam çıxarmasa da, virus yükünün azalmasına, bununla da orqanizmin fiziki vəziyyətinin yaxşılaşmasına və uşağın anadan yoluxma riskinin azalmasına kömək edir. Hamiləliyin 28-ci həftəsindən başlayaraq xüsusi antiretrovirus profilaktika təyin edilir. Bu dövrdə dərmanların düzgün dozada və cədvəl üzrə qəbulu vacibdir.

Hamiləlik qadının kaloriy  v  z lala tələbatını artırır. D l n inkişafı  c n fol turşusu, dəmir, kalsium və mayelər vacib olduėundan ananın rasionuna bu maddələrdən lazımı miqdarda əlavə etmək vacibdir.

Vaxtaşırı fiziki məşğələlər də faydalıdır. Bu məşğələlər əzələləri möhkəmləndirir, hamiləliyin v  doėuşun gedişini asanlaşdırır.

Yadda saxlayın: Ananın anticisimləri yaş yarımına qədər uşaqın bədənində qaldıėından, bu müddətdə körpənin İİV –statusunu dəqiq öyrənmək mümkün deyil.

Hazırda İİV ciddi və sağalmayan xroniki xəstəlik
olsa da, bəzilərinin hesab etdiyi kimi,
ölümcül deyil.

Virus insanın
orqanizmində bütün
həyatı boyu qalır. Lakin
antiretrovirus preparatları
işlənib hazırlanmışdır ki,
bunlar İİV-ə əks-təsir
göstərir, İİV infeksiyasının
QİÇS-ə keçməsinə mane
olmaqla insanın immun
sistemini qoruyur.

Müalicəyə başlamış insan bütün həyatı boyu
onu davam etdirməlidir. Vaxtında və düzgün
aparılmış müalicə sayəsində
bu xəstəliyə yoluxmuş insanın həyatı sağlam
insanın həyatından tamamilə fərqlənməyə bilər.

“İnsanın
immunçatışmazlığı
virusunun törətdiyi
xəstəliklə mübarizə
haqqında” Azərbaycan
Respublikasının
Qanununa əsasən,
İİV-lə yaşayan
analardan doğulmuş
bir yaşadək uşaqlar
qida məhsulları
ilə müvafiq
icra hakimiyyəti
orqanı tərəfindən
müəyyən olunmuş
qaydada pulsuz
təmin olunurlar.

**Tibbi müayinə və məsləhətlər üçün
əlaqə nömrələri:**

**Respublika QİÇS-lə mübarizə mərkəzi
012 594 99 24**

**QAYNAR XƏTT:
012 408 79 74**

*Bu kitabça uşaq dünyaya gətirməyi planlaşdıran
İİV-ə yoluxmuş qadınlar və onların partnyorları üçün
işlənib hazırlanmışdır.*

▼ Bakı, AZ1122, H. Zərdabi küç., 96

☎ 431 12 72 ☎ 430 52 85 ✉ office@isim.az

🌐 www.isim.az

Kitabça "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına dair 2014-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi üzrə Səhiyyə Nazirliyinin Tədbirlər Planı"nın 7.1-ci bəndinə uyğun olaraq Səhiyyə Nazirliyinin İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzi tərəfindən hazırlanmış və çap edilmişdir.